

დღიური

მცხოვრებლების თვალში და იწვევს ყოველთვის განსაკუთრებულ უარყოფით შედეგებს ამგვარად ამ აღმართის ღირსების დამცვერების ნადავლები მცხოვრებელთა შორის სამართლიანი აზრობების ჩივილი, რომელიც ქმნის სიძულვილს ყოველი მოხელისადმი, და ასეთ შემთხვევაში, რასაკვირველია, არცერთ პოლიციელს არ შეუძლია დაეცოდნენ მცხოვრებლების დახმარებაზე ყინულებთან ბრძოლაში. ეს გარემოება დიდ ბეზღს უწყობს და მით სარგებლობენ ყინულები, რომელთაც სკელიან თავის ტაქტიკას პოლიციის უკმაყოფილო მცხოვრებლებისადმი, თავისი თავი გამოყავთ მათ მფარველებათ და აძლევენ მატერიალურსა და ზნეობრივ დახმარებას; თავისი მხრით კი მცხოვრებლები გულწრფელ თანაგრძნობას უწევენ ყინულებს და ხელდენ მათში არა შემაწებელ და მცარველ ელემენტებს, ასეთი განწყობილობა კი ამნარათ ხდის მათ ყინულების ნამდვილ შემნახველ-და მფარველებათ. ნაჩვენები უარყოფითი შედეგები, გამოწვეული პოლიციის მხრით ყინულებთან ბრძოლაში მათი არა სწორი მოქმედებით, სამწუხაროთ, ყინულების გაჩენის, თითქმის, ყველა შემთხვევაში ემჩნევა კავკასიის მხარეში. ასეთ გარემოებას კი, როგორც საერთო მოვლენის მთელს მხარეში არ შეეძლო არ მიეძევა ჩემი ყურადღება-

ესწინა რა ყინულებთან და მათ მფარველებთან ზემოაღნიშნული ბრძოლის საშედეგებს სრულებით უვარგისათა და შეუფერებლათ, აწ ასეთი ქცევა შეუწყნარებელი იქნება; პოლიციის მოხელეთა განკარგულებაშია ყველა საშუალება, რომლის შეფერებულთა და სწორი ხმარებაც შეერთებული მისი პირადისა და თანამდებობის ღირსებასთან უმრავლეს შემთხვევაში მისცემს რეალურ შედეგებს. მცხოვრებლები, ბუნებრივით, არ შეიძლება ყოველთვის და ყველგან იყონ ყინულების მომხრე, რადგანაც თვით, შეადგენენ რა მშრომელ, სოფლის მეურნე ხალხს, უმთავრესათ თვით სიბერისა ყინულების სხვარდობი, არა მარტო ყინულების მტაცებელი ინსტინქტების დასაცმყოფილებათ, არამედ მათი ბუნებრივი მოთხოვნილებების: საჭმლის, ტინისამოსისა და ბინის დაქმყოფილების მხრით.

სამართლიანი, სატიკი და დაფუძნებული კანონებზე მიმართვა მცხოვრებლებისადმი, ფრთხილი და საზრიალი რეპრესიების ხმარება, და არა წყალობა იმ პირებისა, რომელთა წინააღმდეგაც არის საკმარისი საბუთები ყინულებთან განხრახბამოკიდებულებისა, და არა შემთხვევითი რომელიმე პირის მათთან დამოკიდებულებისა, რომელიც გამოწვეულია მათი დამტყრებით, შექმნის ისეთ კეთილგანწყობილებას მცხოვრებლებისადმი მოხელეებისადმი, რომლის მიხედვითაც შესაძლებელი გახდება მოეწყოს მძლავრი ორგანიზაცია ყინულებთან საბრძოლათ.

მივაქცევ განსაკუთრებულ ყურადღებას ამ ბოლო დროს მომხდარი პოლიციის მხრით მცხოვრებლებისადმი უდიერ მოპყრობას, მათ ძალით გამოყვანას ყინულებთან საბრძოლათ, ესთხოვ თანამდებობის პირთ, რომელნიც ხმარობენ ასეთ საშუალებებს, და რომელთაც კანონებში ნაჩვენები საშუალებები ვერ გამოუყენებიათ შესაფერისათ, დაუბრკოლებლათ დაიფხოვონ სამსახურიდან ასეთი პირები და მისცენ სისხლის სამართლის კანონების მიხედვით სასჯელში და წარმოადგინონ მე ის მაზრის უფროსები, რომელთა რაიონშიც მოხდება ყველა ამგვარი ფაქტები, რომელიც დამატკიცებულია მისი სრული უნიკოზის—ჩაგონოს თავის ქვეშევრდომებს სამსახურის მოვალეობის გრძნობა და საზღვარი კანონიერი მოქმედების მისაღები მინიჭებული უფლების, რათა მით მაიწიოს თავის მიზანს“.

?!

„თუმში“ შემადრწუნებელი ცნობა წავიკითხეთ პოლიტენიკუმის შესახებ:— „მრავალი პირი გვეკითხება, თუ როდის და როგორ გადასწვდება პოლიტენიკუმის შერობას ადგილის საკითხი: ზოგიერთებს კიდევ იმედი აქვთ, რომ საბურთალოს არ ასცდება ეს საქმე, განა არ სჩანს ყველაფერიდან (12), რომ ეს საკითხი გადაწყვეტილია და პოლიტენიკუმს ნათლულში გამართვენ. ასე რომ

ტყუილი იმედები აქვთ კიდევ ზოგიერთებს. მომავალი დამტკიცებს, ვინ იყო ამ საქმეში მართალი და ვის უფრო ქონდა სახეში თვით უმაღლესი სასწავლებლის ინტერესი“.

არ ვიცი, „თუმში“ რა საბუთი აქვს იმისა, რომ ასე გადაჭრით წინასწარ არკვევს ამჟღად საკითხს. დღეს ბედობალი ამ უმაღლესი სასწავლებლისა მის ხელშია, ვის ხელშიცა ბედობალი სრულიად ჩვენი ქვეყნისა და ჩვენ არ გვინდა დავიჯეროთ, რომ მეტის ყურადღებით არ მოეკიდებიან ამ დიდ საქმეს.

ახალი ამბავი.

მოსკოვიდან შემდეგი შინაარსის დებეში მივიღეთ:

„ღებ. გელოვანმა განუმატა პირადგოვის საზოგადოებას მოუსავლობის ვითარება ქუთაისის გუბერნიაში. დახმარების ორგანიზაცია მიენდო ღებ. გელოვანს.“

◆ აქიმ გრ. ნასარიძეს წინადადება შეუტანია ქალაქის გაგეობაში, რომ სამსახურიდან დაითხოვონ ქალაქის აქიმები: ვას. წერეთელი, მიხ. ლორთქიფანიძე და ჩარეკოვი და შემდეგ მათს აჯილგებზე კონკურსით მიიღონ სხვა აქიმები.

◆ ვასულ კვირას ლიტერატურულმა საღამომ თეატრში ჩაღბი ბლომათ მიიზიდა. იყო ლექსთა კითხვა, მუსიკა სიმღერა, ი. ნიკოლაიშვილმა წაიკითხა მოთხრობა, დაწვრილებით: შემდეგ.

◆ კომერციული ცოდნის გამავრცელებელი საზოგადოების კრებას სასტრუგელი რიცხვი საზოგადოებისა ვერ დაესწრო პირველ სხდომაზე, რადგან ამავე დღეს იყო ბანკის რწმუნებულთა კრებაც, და ამ რწმუნებულთა რიცხვში კი ბევრია ქუთათური მოქალაქე თუ ვიპარი. საზოგადოება გაიყო ამ მიზეზით, მაგრამ, იმედია, შემდეგ კრებაზე ეს საგულისხმო საქმე მეტს საზოგადოებას მიიზიდავს, რომ განახორციელოს კეთილი მიზანი კომერციული სასწავლებლის დაარსებისა.

◆ ვასულ შაბათს სახალხო უნივერსიტეტის კორპუსში სექციამ წარმოადგინა „ახლანდელი სიყვარული“. წარმოადგენა იფფისიანი იყო და ხალხი ბლომათ დაესწრო.

◆ 23 ნოემბერს ღამით მესხეთის ქუჩაზე ვილაც ბოროტგამზრახველები შეტარებდნენ მიზნით თავს დასხმან დიანის ქალის მიწას და რევოლვერიც უსვრიათ. დაჭრილი კაცთაგან არავინ აღმოჩენილა, ჩნატყუელია ფანჯრის მინები.

◆ ქალაქის გამგეობას სახანო პალატამ თავისი დადგენილება გამოუგზავნა, რომ ქუთაისის ქალაქებთან ჩარიცხული არიან ოჯახობით ახალციხის მოქალაქენი აკოვოვი და ნახარიანი. სია ჩაუბარებელი დებეშებისა 23 ნოემბერის 1913 წელს. 1) სოხუმთან შემდგომიანს № 3376. 2) ოსურეთთან ბაღათოვს № 317. 3) ქუთაურიდან ვასილ კაკეძეს № 966. 4) თფილისიდან იაკობ ცინცაძეს № 6750.

◆ კავკასიის მეფის მოადგილე ქუთაისის შავიქვის მრეწველთა კრებაზე დასასწრებლათ ნიშნავს ქუთაისის გუბერნიის გლეხთა საქმის საკრებულოს წევრს ა. ბიბიკოს.

◆ ამ დღეებში ბათუმს მივა ნოვო როსიისკის უნივერსიტეტის სტუდენტთა ექსკურსია.

◆ 23 ნოემბერს კავკასიის მეფის მოადგილეს წარუდგა კავკასიის ქალაქების წარმომადგენელთა მეორე კრების დეგაგია.

◆ 20 ნოემბერს ბათუმში აქიმთა საზოგადოების წლიური კრება მოხდა. წაიკითხეს სხვადასხვა ავთამყოფობის შესახებ მოხსენებანი.

◆ 23 ნოემბერს ხონში გაიმართა წარმოდგენა სალიტერატურო განყოფილებით, საღამოს ხალხი ბლომათ დაესწრო.

◆ როგორც გავიგეთ—წ. კ. საზოგადოების ხონის განყოფილებას შეუძენი ივ. შარვაშიძისეული ქონების ერთი ნაწილი სახლით.

◆ „შოთა რუსთველის“ საზოგადოების წესდება უკვე დამტკიცა მთავრობამ. ამ მოკლე ხანში თფილისში მოხდება თათფირი საზოგადოების გასახსნელათ.

◆ მცინვარზე ამოუჩენიათ ძველი ტაძ-

რის ნანგრევები, ზედ ამართული ჯვარი და შენობების ხის ნაწილები შენახულა. რუსეთის სამთო საზოგადოების კავკასიის განყოფილება აპირებს ექსკურსიის მოწყობას ამ ადგილებში ნანგრევების დაწვრილებით გადასადგმით და ასაწერათ.

◆ ამ მოკლე ხანში მოხდება ზუგდიდის მაზრის თავადაზნაურთა საზოგადო კრება მაზრის წინამძღოლის ასარჩევათ. დიდი ფაქა-ფუცია.

თფილისი.

◆ მსახიობ კ. ყიფიანის იუბილეს გამო. 20 ნოემბერს ქართული თეატრის შენობაში დამსახურებული მსახიობის კ. ყიფიანის საიუბილეო კომისიის კრება მოხდა. კომისიამ დაადგინა: 1) იუბილე გამართოს 26 იანვარს ქართულ თეატრში, 2) დაევალოს ივ. გამარათელს იუბილარის დაწვრილებით ბიოგრაფიის შედგენა და 3) დაევალოს კომისიის მდივანს დ. ლუმაძეს შედგენა მოწოდებისა, რომლითაც საზოგადოებას მიმართვენ იუბილეში მხურვალე მონაწილეობის მისაღებათ. საიუბილეო კომისიის წევრებთან არიან, თდი პ. თუმანიშვილი, თდი გ. მ. თუმანიშვილი, ნ. ა. ტარსაძე, ი. გ. ზურაბიშვილი, ი. გ. გომარათელი, ა. რ. წუწუნავა, თდი ი. ზ. ანდრონიკაშვილი, ი. მერკვილაძე, გ. დ. ჟურული, ვ. ს. ალექსი მესხიშვილი, ვ. ა. აბაშიძე, კ. ს. მესხი, ვ. ლ. გუნია, თდი კ. ზ. მაყაშვილი, თდი გ. ნ. დია სამიძე, ა. ბ. მდივანი, მცოვანი მგოსანი აკაკი, ფ. გ. გოგიანიშვილი, პ. პ. გელერშვილი, ნ. ი. საგინაშვილი, დ. მ. ლუმაძე, წარმომადგენელი: „სახალხო გაზეთი“-სა, „კლდე“-სი და „ზაკავახი“-სი კნენია ა. ა. მარაბილისა, ა. ბ. შიხინაშვილი და პ. გ. მაღრაძე.

ქუთაისის საადგილმამულო განის რეგულაციითა საგანგებო პრეზა.

კვირას, 24 ნოემბერს, 12 საათზე დაიწყო ქუთაისის საადგილმამულო ბანკის რწმუნებულთა კრება. ზემოაღნიშნული კომიტეტის თავმჯდომარემ თ. ს. დ. წერეთელმა კრება-გახსნა და აღწერა ის საკითხები, რომლის შესახებაც კრებას მსჯელობა უნდა ქონოდა. შემდეგ მოუწოდა რწმუნებულთ ფეხზე აღგომით პატივი ეცათ ქალბათ გადაცვალებულის ქართველი მწერლისა და საზოგადო მოღვაწის ანტონ ფურცელაძის ხსენებისთვის. კრებამ თავმჯდომარეთ ერთხმად აირჩია დავით არჩილისძე ლორთქიფანიძე, მდივნათ პ. ყიფიანი. კრების განსახილველი მთავარი საკითხია ახალი შეტყების დაწესება. ამ საკითხის შესამუშავებლათ არჩეული იყო კომისია თ. ს. დ. წერეთლის თავმჯდომარეობით, წევრებთ ირცხებოდნენ იზონ ბაქრაძე, გ. ფ. ზღანდორი, ი. ს. ლორთქიფანიძე, თ. ს. გ. მიქელაძე, თ. მ. გ. ფლავა, იაკობ ფანცხავა, ი. ი. პურადაშვილი და პ. ზ. ჩაჩიბაია. ხსენებულ კომისიის შეუდგენია მოხსენება რწმუნებულთა კრებაზე წარსადგენათ. თავმჯდომარე წინადადებას აძლევს მდივანს მოხსენება წაიკითხოს. ა. კრინიცი, ს. ბახტაძე წინააღმდეგი არიან მოხსენების წაიკითხვისა. ამითი აზრით, მოხსენება უნდა კრებამდა ქონოდესთ რწმუნებულთა განცნობილი. აქიმი ნახარავი საჭიროთ სცნობს მოხსენების წაიკითხვას. ხანგრძლივ ბჭობას შემდეგ დაადგინეს—მოხსენებაზე იმსჯელონ მეორე დღეს, როცა მას რწმუნებულები გაეცნობიან. კრება შეუდგა ბანკში მოსამსახურეთა დაჯილდოების წევრების განხილვას, ამ შემთხვევაში, როცა ისინი ნებით თუ უნებლით სამსახურს თავს ანებებენ პენსიის დამსახურებამდა. გამგეობისა და ზედამხედველი კომიტეტის შეერთებულ სხდომას შეუშუშავებია წესები.

ა. კანაიცი და გ. თუმანიშვიდი მოითხოვენ, რომ წესებს გამგეობის წევრებიც დაუქვემდებარდეს.

ბჭ. ნახარავის აზრით ყველა ბანკში მოსამსახურე პირი კრების მიერ იქნება ის არჩეული, თუ გამგეობისგან დანიშნული, უნდა იღებდეს განსაზღვრულ ჯილდოს, როცა იგი იძულებული იქნება სამსახურს თავი დაანებოს, გარდა იმათისა, ვინც დანაშაულობისთვის იქნება ადგილიდან გადაყენებული. კრების უმრავლესობა ამ განმარტებას ეთანხმება.

გ. ზღანდორი შესაძლებლათ სცნობს ეს საკითხი ფეხზე აღგომით გადასწდეს,

რეგისტრაცია ცაბერნის საქმის შესახებ გერმანიის მთავრობას უნდობლობა გამოუცხადა.

— ოსმალეთის მინისტრთა საბჭომ სომხთა პარტიარქს აცნობა: „პარლამენტში სომხთა დებუტატის რიცხვი გაგზავნულთ და 11 ნაცვლათ 24 დებუტატი გეყოლებათ“.

— ჩინელმა ჯარისკაცებმა რევოლუციონერები სასტიკათ დასაჯეს:—გამოუღდეს მათ გული და შესქამეს.

რადგან აქ ფულის გაცემაზე ლაპარაკი არ არის, დღეს მხოლოდ ის ინსტრუქცია უნდა მივიღოთ, რომლითაც მოსამსახურე პირთა დაჯილდოების დროს იხელმძღვანელებს გამგეობა. იგი არ ეთანხმება კრინიციის, ნახარავისა და სხვების შესწორებას და განმარტავს, რომ ასეთი შესწორების მიღებით კატეგორიებით გაყოფა შეუძლებელი ხდება.

გამგეობის თავმჯდომარე თ. მ. ფაღავა სთხოვს კრებას მისცეს სენაკის სათავადაზნაურო შკოლას 1800 მანეთი. ეს შკოლა დიდთ შევიწროებულია მატერიალურათ. მასწავლებლებს სამი თუ ოთხი თვეა ჯამაგირი არ მიუღიათ. ამის გამო პედაგოგურმა საბჭომ, შკოლის მზრუნველმა კომიტეტმა და 50 რწმუნებულმა შეამდგომლათ ადრეს, საგანგებო კრების წინაშე, რომ დახმარება გაეწეულიყნენ სენაკის საზნაურო შკოლას. ამის საწინააღმდეგო კრებაზე არავის უთქვამს რამე, მხოლოდ კამათი გამოიწვია თუ საიდან, რა თანხიდან მიეცეს ეს ფული? ბანკის მოგებიდან შეიძლება მხოლოდ წლის გასულს. ბანკის თანხიდან ფინანსთა მინისტრის განკარგულებით ნება არ აქვთ, რომ ეს თანხა გადასვან. ამიტომაც დაადგინეს, ეს ფული იმ თანხას ჩამოაღოთ, რომელიც თავდაზნაურობას ეკუთნის და შემდეგ იშვამდგომლონ მის წინაშე, და თუ თავდაზნაურობა მიიღებს ამ ხარჯს თავის თავზე, ხომ კარგი, თუ არა და მაშინ ბანკის მოგებიდან გადაიდება.

კრებას მოხსენდა აგრეთვე ქუთაისის კომერციული ცოდნის გამავრცელებელი საზოგადოების შეამდგომლობა. ეს საზოგადოება აპირებს კომერციული საშუალო ტიპის სასწავლებლის გახსნას ქუთაისში. ნებართვის მისაღებათ საჭიროა განსაზღვრული სმეტა ქონდესთ. ყველა საზოგადო დაწესებულებებს განზრახვა აქვთ დაეხმარონ საქმის მეთაურებს. რწმუნებულთა დიდი უმრავლესობაც დიდის თანაგრძნობით მიეგება მას, ხოლო თავდაპირველმა განაცხადა, რომ ქუთაისის ვაჭრები საკმაო შეძლებული არიან და ერთი სასწავლებლის შენახვა არ გაუჭირდებათ. ამაზე მას უპასუხეს, რომ მომავალი სასწავლებელი იხსენება არა მარტო ვაჭრებისთვის, ის დიდ სარგებლობას მოუტანს მთელ დასავლეთ საქართველოს წოდების განუარჩევლობით. ერთმა ამ საქმის თაოსანთაგანმა ბ. პურადაშვილმა კრებას აუხსნა, თუ რა დიდი მნიშვნელობა ექნება ამ სასწავლებელს მთელი ქუთაისის გუბერნიისთვის. კნქი უყარეს სამ საკითხს: 1. მოსამსახურეთა, როგორც არჩეულის, ისე დაქირავებულის დაჯილდოება—46 თეთრი, 25 შავი. 2. სენაკის საზნაურო შკოლის სასარგებლოთ 1800 მანეთის გადადება—60 თეთრი 12 შავი; 3. დახმარება 2000 მ. მომავალს კომერციულ სასწავლებელს—61 თეთრი 11 შავი.

შემდეგი კრება ორშაბათს, საღამოს.

წინასწარი კრება.

კომერციული ცოდნის გამავრცელებელი საზოგადოების.

გასულ კვირას, დილის 11 საათზე ქუთაისის საურთიერთო საზოგადოების შენობაში შესდგა წინასწარი კრება კომერციული ცოდნის გამავრცელებელი საზოგადოების მომავალი წევრ-თანამგრძობლებისა. ამ საზოგადოების დამაარსებელთა თაოსნობით კრება მცირე რიცხვით იყო, რადგან ამავე დღეს გაიხსნა ქუთაისის სათავადაზნ. ბანკის რწმუნებულთა კრება. ერთმა დამაარსებელთაგანმა დამსწრეთ შემდეგი მოწოდებით მიმართა:

„ვაჭრობა-მრეწველობის განვითარება შეადგენს ქვეყნის ეკონომი-

— სათავადაზნაურო შკოლისთვის—განვიარკვია, რომ დღესდღეობით სკოლაში არიან დასაქმებული მხოლოდ 30 მოსწავლე, ხელს აწერენ და შემდეგ სხდომას აღარ ესწრებიან.

— ინგლისის მეფის დეკრეტით ირლანდიაში იარაღის შეტანა აკრძალეს.

— მექსიკის ფინანსთა მინისტრი სესხის ასაღებათ პარიზს წავიდა.

დღეობისა და, აუცილებლათ საჭიროა სპეციალურათ კომერციული განათლების მქონე პირთა ყოლა. ქუთაისში კომერციული სასწავლებლის გახსნა დღესდღეობით აუცილებელია და დროს შესაფერია“.

ქუთაისი თავისი მდებარეობით აერთებს არა ჩვეულებრივი ნოყიერებისა ოა სიმდიდრის მხარეებს საიდანაც შემოდის ურიცხვი მიწის ნაყოფი: ყოველგვარი ხილი, მწვანე ყოლა, სიმინი და სხვა და აგრეთვე ქარხნებისა და ფაბრიკებისათვის აუცილებელი მასალა (თუთუნის კანაფი, ქვანახშირი, შავიქვა და სხ.) და წარმოადგენს ფრად თვალსაჩინო ცენტრს, რომელიც რამდენათმე ახლაც უკავია, ხოლო ახლო მომავალში კი შეუძლია დიპიროს ერთი საუკეთესო ადგილი ამიერკავკასიის სხვა ცენტრთა შორის. ეს გარემოება ცხადი იქნება მაშინ, თუ მოვიგონებთ, რომ ქუთაისი, წარმოადგენს იმ საწყობ ადგილს, საიდანაც იგზავნება ნაყოფი მთელ ამიერკავკასიაში და ამავე დროს თავისი მხრით აწვდის პროვინციებს რუსეთის იმპერიის სხვადასხვა ცენტრიდან შემოტანილის საჭირო საქონელს.

დღესაც კი, როდესაც ქვეყნის სიმდიდრის მოხმარება თითქმის პირველყოფილ პირობებშია, ქუთ. გუბერნიაში არსებობენ ისეთი სხვილი სამრეწველო საზოგადოებანი, როგორც არის მარგანეცის დამუშავება ქუთაისში და ქვანახშირისა—ტყიბულში; მოიპოვება აგრეთვე სხვადასხვა ადგილს სპილენძის მადანი. თვით ქუთაისში კი არსებებს ცოტათ თუ ბევრათ სხვილი სავაჭრო სახლები და, თუ ყველა ეს დაწესებულება საკმაო სიჩქარით არ ვითარდება, ამის ერთი უმთავრესი მიზეზთაგანი არის ისეთი პირების უყოლობა, რომელთაც ქონდესთ სპეციალურათ შესწავილი საკომერციო საქმე არა მარტო პრაქტიკულათ, არამედ თეორიულათაც. და ან-კი სად უნდა შეისწავლონ ეს საქმე ახალგაზრდობამ, როდესაც მხოლოდლათ არავითარი კომერციული სასწავლებელი არ არსებობს, ხოლო შორს წასულა ძნელია, რადგან უცხო მხარეში გადახვეწა და იქ ცხოვრება იწვევს ბევრ ხარჯს, რის გადახდაც ქუთაისის ღარიბ მცხოვრებლებს არ შეუძლიათ. ამის გამო მშობელ ქალაქში დარჩენილი ახალგაზრდობა არჩევს გიმნაზიაში შესვლას, რომ უფრო მალე მიიღოს ატესტატი, შემდეგ დიპლომი და მით გახდეს მოხელეთ, აქიმთ, მასწავლებლათ, წინააღმდეგ თავის მისწრაფებისა და მოწოდებისა, და ამრიგათ აიღოს ჯამაგირი. ამნართა, ახალი ძალეები სცილდება პრაქტიკულ სამუშაოს, ხოლო ქვეყნის სიმდიდრე კი რჩება შეუშუშებლათ და ძვეს გამოუყენებლათ მიწის გულში.

რასაკვირველია, კომერციულ სასწავლებლებს არ შეუძლია ძირიანათ მოსპოს ეს ნაკლი, მაგრამ ის შექმნის ერთი კატეგორიის სპეციალისტებს, რომელთაც ყოველ შემთხვევაში ეცოდინებათ, თუ როგორ უფრო რაციონალურათ და ხელსაყრელათ გამოიყენონ მოპოვებული სიმდიდრე.

ეს გარემოება ყველას დაუბადებდა აზრს კომერციული სასწავლებლის გახსნისა, მით უფრო კი ვაჭრობა-მრეწველობასა და სახალხო განათლებასთან ახლო მდგომს პირებს.

ჩვენ განვიზრახეთ დავგვიარებია ვაჭრობა საზოგადოება კომერციული ცოდნის გასავრცელებლათ ქ. ქუთაისისა და ქუთაისის გუბერნიაში. ამისთვის შევიმუშავეთ წესდება და გავგზავნეთ ის ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტროში დასამტკიცებლათ.

ამა 1913 წ. 16 ოკტომბერს ეს წესდება ვაჭრობა მრეწველობის მინისტრის აშხანაგის მიერ დამტკიცებულ იქნა.

რომ საზოგადოების აკტიურ მოღვაწეობას საფუძვლი ჩეყაროს, საჭიროა, სურვილი, ენერგია, სავალდებო და თანაგრძნობა.

უმთავრესი მამოძრავებელი ძალა ყოველივე დაწყებული საქმის არის ფულით სავალდებო; მაგრამ ნუთუ ეს შეგვიჩვენებს მაშინ, როდესაც საქმე ჩვენს კეთილდღეობას, მეცნიერების ტაძარს და ჩვენს ახალთაობას შეეხება?

მოგმართათ საზოგადოებას—მოგმართათ ყველას, ვისაც კი გული შესტიკვა ჩვენს ვაჭრობასა და მრეწველობაზე, გამოგვეხმარეთ ამ მოწოდებაზე, ჩაეწერეთ იმ ვაჭართა საზოგადოების წევრებათ, რომელიც ესწრაფვის ქ. ქუთაისის და ქუთაისის გუბერნიაში კომერციული ცოდნის გავრცელებას და გამოიღეთ ამ ძვირფასი საქმისათვის თქვენი წვლილი.

ამას შემდეგ ბ. პურადაშვილის წინადადებით კრების უმეტესი ნაწილი ჩაეწერა ნამდვილ წევრებათ. პირველი—დამფუძნებელი კრება ქალაქ შესდგება და საჭიროა, და ზნეობრივად ვალდებული ბევრი ამ კრებას დაესწროს. ამ კრებაზე მოხდება არჩევნებიც მართვლი ორგანოს წევრებისა.

სტუდენტთა პარტი

სტუდენტთა პარტი

ჯგუფის მოწოდება

„სამშობლო გვეყვება“.

დრო მიდის... და დღითიდღე ერთი მეორის უფრო გულ ამღვრავს ამბავს ვითხოვლობით უცხოეთში მყოფნი, ჩვენი ქვეყნიდან მოსულ გაზეთებში.

წავიკითხეთ გაზეთი „ერში“ ბატ. ფასა თიანის წერილი: „ქვეყნის მამულების გაყიდვაზე და გული ბოღმით აგვეყვოს. ნუთუ უხეირო წუჭუნს იქით არ წავიდეთ? ნუთუ ჩვენი მოქმედება ამით განვსაზღვრეთ, რომ მომხდარი ამბავი გაზეთის ქრონიკაში გაუშვით ცოტა მომსხო ასოებით, ან არა და ორიოდ კაცის მტკიცებულ ამოძახილზე ფლგმატურათ ჩავიბუზღუნოთ: „ჰო, უბედურობაა, რას უნდა?“

ჰი, ჰი, რომ ჩვენთვის ეს მარტო ახალი ამბავი არაა. დიდხანია ჩვენი ბრწყინვალე წოდება ნიერის ნაფქვენათ გვიყიდის ჩვენი მამაპაპის სისხლით გაოხებულ მიწა წყალს.

და ყველა ჩვენ ბრწყინული თვითმკაცრობით აღსავსენი ვიმეორებთ: „თავისა, რას უნდა“.

სამშობლოს მიწა-წყალი გვეყვლება! დროა, ბატონებო, ხმა ავიშალოთ ერის გამყიდველებზე.

დროა, სერათო ძალით გაუმჯავდეთ ერის საძირკველის გამოთხრელებს. შევევრთდეთ ყველა, ვისაც გული უტემს ერის საკეთილდღეობა. შევევრთდეთ ყველა, ერი განსაცდელშია. ისტორიული განსაცდელის წინაშე დგას.

ყოველი მხრით დევნილი ქართველობა წელში სწყდება... ნახეთ—დასავლეთისკენ, შავი ზღვის ნაპირებზე ქართველებს არ აქაჰენებენ. იქაურ დაბა-ქალაქებში ხშირათ ქართველ მუშას არტელშიც აღარ იღებენ. ქართველ მწარმოებელს, ქართველ მესაკუთრეს ათასნაირათ ავიწყობენ. საქმეა ქართველის ატრიბუტი შეამჩნიონ ქართველ მუშა ხეის და მას საკუთარი ძალ-ღონის გაყიდვაც აღარ შეეძლება.

სამშობლო გვეყვლება! სირცხვილი ჩვენ თანამედროვე ქართველებს! სირცხვილი ჩვენ, როცა ჩვენმა მამა-პაპმა სპარს თურქ-ოსმალთა ყიზილ-ბაშებს გამოგლიჯა ხელიდან და უნებლად შეგვინახა ჩვენი „ცა ფიჭუბუხე“ ლით ზურმუხტი“ და ჩვენ დღესაც ვერ დაგვიცავს იგი.

შეგვინახა მიწა, რომელზეც ყოველი ნამდვილი ქართველი ხშირათ სიბარულის ცრემლორავული ფიჭობს, უცხოეთში გადახვეწილი, თუ გინდ მას საკუთრათ იმდენი ალაგაც არ მოეცოდეს იქ, რომელიც საფლავად მოგვად, მაგრამ ბედნიერია, რომ შეუძლია სიკვამლი: აი, ჩემი ქვეყნის მიწა არის შორს აქედან!

მიწა, რომელზეც მას უფლია, უაღრესებშია, პირველი სიყვარულისა და პირველი ტანჯვის ცრემლები დაუნთხევია.

მიწა, რომელზეც პირველად „დგა“ ასწავლა დედამ... ვიღონათ რამე, რომ ის მიწა ხელი-

დან არ გამოეცალოს ჩვენს ხალხს და მომავალი თაობისაგან ერისა და მამულის გამყიდველების სახელი არ დაეიშახტროთ.

ვიკმაროთ ფლგმატური—, რას უნდა ვიკმაროთ სენტამენტალური ამოხვრანი...

საქმეზე გადავიდეთ... დავაარსოთ ყოველი ფონდი, რომელიც ხელს შეუწყობს ჩვენს ვალდებულებას მიწა გამოიყიდოს შემამულისგან.

განაძრეთ ხელი და ჩვენც თქვენთან ვართ!

მტერს ნუ გაატანთ სამშობლო ქვეყნის მიწას, ნუ იქით ამას.

თორემ მიწამაც პირი გვიყოს მაშინ, როცა ჩრდილოეთში მყოფს ქართველს სამხრეთისაკენ მიხედვა შესაგდება, რადგან იქ თავისი ქვეყნის მიწას ვეღარ იგულებს.

ნუ იქით ამას! ჩვენც თქვენი ქირითა ვართ სწული, ჩვენც თქვენი წყლულითა გავცდეს გული ნაკლი.

ამასთან ჩვენ ჩვენდათავთ ვუგზავნით მცირე თანხას „ერის“ რედაქციაში ხსენებული ფონდისთვის—ყოველი თვის ბოლოს.

ფიჭობით, რომ თქვენივე ძმები, ღარიბი სტუდენტები თავისი სადილის ფულს აკლენ ამ ფულს.

ისე ყოველმა ქართველმა გამოაკლოს თავის საკუთარ კერძს თითო ორგანო გროში და გროვული ფონდის შედგენასაც ეგ ეყოფა.

დარწმუნებული ვართ—ჩვენი ერი ჯერ კიდევ არ დაეცემულა, ჯერ კიდევ არ აღსრულებულა საქართველოს უარისმყოფელთა ღალატის:

„საქართველო ქართველებს აღარა ფარავს და ქართველები საქართველოსა“!

შევევრთდეთ, რათა დიანახონ ჩვენი ერის ყვავყარებმა, რომ მათი ჩხავილი ჯერ კიდევ ნაადრევია, რომ თუ საქართველოს ტერიტორია 2 ათასი წლის განმავლობაში ქართველი ერის უღუუფას შედგენდა, იგი აწიქ ქართველს მშრომელ ხალხს უნდა ეკუთნოდეს, მიუხედავად იმისა, რომ თავდაზნაურობას ეცდებოდა იგი ხელიდან.

გავისწორო ჩვენი დიდებული მოძღვრის, აჩილ ჯორჯაძის ანდერძი: „ჩვენთვის საქართველოს ტერიტორია აუცილებელია მისთვის, რომ ქართველი მშრომელი ხალხი შიმშილს გადავარჩინოთ“. საქართველოს ტერიტორია ქართველ ერს, მიწა ქართველ მშრომელ გლეხსა—ქართველ სტ. ჯგუფს.

მოსკოვი.

საჩინოს მხარე.

ერთხელ კიდევ... დიდიზარალი მისცა მდ. რიონმა საჩინოს მხარეს. გვბართელა სივრცე საყანე ადგილებისა ქვეთ აქცია გაფთრებულმა მდინარემ და სამუდამოთ გზა გაიკაფა იმ მშვენიერ ადგილებში, სადაც თითო ქვეყანაში ბათიანი სიმდიდრე მოდიოდა. დიდ გაქვირებაში ჩავარდნილი ხალხი და უფრო დიდ უბედურებას უნდა მიელოდეს, თუ საქმეს დროზე არა ეშველა. უნდა ვიცოდეთ, რომ მდინარე თანდათან წაიღებს ნაყოფიერ ადგილებს და რამდენიმე ათასი მცხოვრები ატირებულა დარჩება. ამიტომ საჭიროა, რომ მდინარე გვერდი აუაროს ამ ადგილებს და ძველ კალაპოტში ჩადგეს. ამას, რასაკვირელია, დიდი შრომა და ენერგია სჭირია. ჩვენი საზოგადოება მაშინ დაფუძრულდება, როდესაც ურგებ გადაბრუნდება, მანამდე კი ხმასაც არ ამოიღებს. ასე სჩვევია მას. უკვე შეიკრიბა რამდენიმე კაცი, რომ რამე პლანი დაედგინათ იმის შესახებ, თუ რა ეშველება ამ საქმეს. მაგრამ როდესაც ერთმა საქმის კეთება დიწყა, მეორემ ხელი შეუშალა და დაწყებაც არ იქნა. რამდენიმე კაცმა დაიღობა ფაქტობრივად ჩასაგდება, რომ მდინარეს გზა გებრუნებია, მაგრამ დიდიხანა ფაქტობრივად მდინარის გასაბრუნებლათ ძალიან ცოტა აღმოჩნდა. — „შენ თუ არ მოკვდები შიმშილით, მე სულ არ მეშინია ამ მდინარის,“ სხვაგანაც მაქვს ადგილიო! — აი ამისთანა სიტყვებს ხმარობენ ერთი მეორეში და არ იციან, რომ იღუპებიან. ეტყვ გარეშე, მდინარე ორჯერ მეტს ზარალს მისცემს ხალხს, თუ საზოგადოებამ ამ საქმეს ჯეროვანად ეურადღება არ მიაქცია.

ადგილობრივი ადმინისტრაციაც უნდა დაუყვირდეს ამ საქმეს და ზოგიერთებს, რომელნიც განზე არიან გამდგარი, რადგანაც მათ ადგილებს ჯერ არ უგზავნიან გაიღებულნი მდინარის ტალღათა ძალა, ძალით მიადებოთ მონაწილეობა ამ მნიშვნელოვანი საქმის შესრულებაში.

დარწმუნებული უნდა ვიყოთ, რომ მდინარე მთელ ქალას მოიარა, თუ შეერთებული ძალით საქმე არ გაკეთდა. დაეშვარეთ ერთმანეთს, ნუ ღალატობთ თავს!.. დაუყვირდით საქმეს!..

Wénéneux

დებეში.

(პეტ. ლე. საგ.)

რ უ ს მ ი ი.

ურაჟსკი. 21 ნოემბერს შავიქირით ავით გახდა რა, მოკვდა 16. სულ 22 ნოემბერამდე 373 გახდა ავით ამ სენით და აქედან 361 მოკვდა.

გილნო. აღმოაჩინეს ჯგუფი, რომელიც ქრთამის აღებას შემდეგ საჯარისკაცო პირთ სამხედრო ბეგარისაგან ათავისუფლებდა. გამოსცვალეს სამხედრო საავით-მყოფოს მწერლები.

გეტერანდარო. ოცმა შეიარაღებულმა ცხენოსანმა გაცარცვა საღვ. კავკასიის მახლობლათ მემკვიდრის. მამული. მოკლეს 11 კაცი, დასტერეს 6.

შეტრებურო. პრესის საქმეთა კანონპროექტის კომისიამ განცხადებების შესახებ პროექტის მუხლი მცირე შესწორებით მიიღო. წამოგებისა და აქიმობის შესახებ განცხადების დაბეჭდვა უნდა ხდებოდეს თანხანათ სამკურნალო წესდებისა. მიიღეს ბენეფიციის შესწორებაც იმის შესახებ რომ აიკრძალოს გაზეთებში ორსულობის წინააღმდეგ განცხადებების დაბეჭდვა. შემდეგ იხილენ პროექტის მეათე მუხლს, რომელიც სამკითხველოებისთვის გაზეთების გამოწერას ეხება. შემოდის კომისიიდან გასული მილიუკოვი. პურიშკევიჩი თავჯდომარისთან შეამდგომოლბს, რათა მილიუკოვს განსაკუთრებული სკამი მიეცეს. მილიუკოვი პროექტის ერთე-ერთი მუხლის შესახებ ლაპარაკს იწყებს, მაგრამ ამ დროს პურიშკევიჩი პროტესტს აცხადებს. მიუხედავად ამისა, მილიუკოვს სიტყვის თქმის ნება მისცეს.

ლმბულოზენ რამდენიმე მუხლს მცირე შესწორებით.

სათათფიროს საფინანსო კომისიამ იმსჯელა პროექტზე, რომელიც შეეხებოდა ქალაქებისა და ერობის ფინანსური მდგომარეობის გაუმჯობესებას და, რომელიც უძრავ ქონებაზე გადასახადის ხუთ პროცენტთან ნორმას აწესებს. კომისიამ პროექტიდან მცირე ნაწილის გამოყვანა შეუძლებლათ სცნო. მანისტრის ამხანაგმა პაკოვსკიმ განაცხადა: თუ გადასცემთ ამ პროექტს სათათფიროს თაოსნობით სავანონდებლო წინადადებათა კომისიას, მაშინ ფინანსთა სამინისტრო შეიმუშავებს საჭირო კანონპროექტს და რამდენიმე დღეს შემდეგ განსახილველათ შეტანს საკანონმდებლო დაწესებულებაში.

სახალხო განათლების კომისიამ შეამკრევნათ ხმის უმრავლესობით მიიღეს კანონპროექტი დამოუკიდებელი საპენსიო კასის დაარსების შესახებ. გადასწყვიტეს აგრეთვე სამრევლო სკოლების მასწავლებელთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლათ მიიღონ ზომები.

საზღვაო საქმეთა კომისიამ გააჩნია კანონპროექტი დამოუკიდებელი საპენსიო კასისა და პეტერბურგში მეორე სამხედრო სკოლის დაარსების შესახებ. კომისია დათანხმდა, რომ გაიხსნას მეორე სამხედრო-საინჟინერო სკოლა, მაგრამ არა პეტერბურგში.

სათათფიროს სხდომაზე გადაწყდა, რომ სათათფიროს შემდეგი სხდომა 5 დეკემბერს მოხდეს. სხდომაზე წაიკითხეს მილიუკოვს განცხადება სათათფიროში ახალი ფრაქციის შედგენის შესახებ. ფრაქციის სახელათ ერქმევა რუსეთის მუშათა სოც. დემ. ფრაქცია.

სამხედრო მინისტრი იალტას წავიდა. ოლქის სასამართლომ „გრაჟდანიის“ რედაქტორი გაამართლა.

საზღვაო მინისტრი ორი ნაღმოსანი გემის კურთხევაზე დასასწრებლათ რეველს წავიდა.

უცხოეთი.

მესიკა. ფინანსთა მინისტრი სესხის აღების მიზნით პარიზს წავიდა. სტაჟპოვში. ფრიდრიკ სენზე ჯამუ-

შობის ექვიმიტანეს და დააბატონეს. გენა. გალიციის სეიმში შეიტანეს მთავრობის კანონპროექტი გალიციის კონსტიტუციისა და საარჩევნო კანონის შეცვლის შესახებ.

ლანდონი. მეფის დეკრეტის თანახმით აკრძალეს ირლანდიაში იარაღის შეტანა. აკრძალეს აგრეთვე სამხედრო საჭიროებისათვის სხვა გამოსადეგი ნივთების შეტანაც. გამოიკრკვა, რომ ამ უკანასკნელ ხანებში ირლანდიაში ბევრი იარაღი შეუტანიათ.

ბუდაპეშტი. გრაფმა ტისამ რუმინელი დეპუტატების საპასუხოთ ვრცელი სიტყვა წარმოსთქვა და შეგნო უნგრეთის საგარეო პოლიტიკას. მან აღნიშნა, სხვათა შორის, რომ უნგრეთში რუმინელები დევნას არ განიცდიანო, ვინაიდან უნგრეთელ რუმინელებს საგარეო პოლიტიკაზე არავითარი გავლენა არა აქვთო. რუმინეთის დეპუტატების გალაშქრება მთავრობის წინააღმდეგ უკანასკნელ სხდომაზე ძლიერი იყო. ალტო-ბელიმ სიტყვა წარმოსთქვა. მან აღნიშნა, რომ პრეზიდენტის შესახებ პირობას კათოლიკების კავშირთან 228 დეპუტატმა მოაწერა ხელიო ალტო-ბელის სიტყვამ დიდი ხმაურობა გამოიწვია: ცენტრის მარჯვენა მხრიდან ორატორის მიმართ საგინებელი სიტყვები ისმოდა. ალტო-ბელიმ ზემოთ დასახელებული ბრალდება გამოეწერა და ბრალდების დასამტკიცებლათ რამდენიმე საბუთიც მოიყვანა. ალტო-ბელის სიტყვას დიდს მნიშვნელობას აძლევს.

ტრაგო. დამოუკიდებელი გაზეთების უმრავლესობა სიამოვნებით ეგებება მთავრობის გადაწყვეტილებას 1914 წლის ბიუჯეტში ორი დღისთვის შესაღწევანათ საჭირო ხარჯის შეუტანლობის გამო. პრესა ამ ფაქტში საზოგადოებრივი აზრის გამაჩვენებს ხედავს.

ბერლინი. იმპერიის კანცლერი დაბრუნდა. მატარებელს, რომლითაც კანცლერი მოდიოდა. ცეცხლი გაუჩინეს. იმ ადგილს, სადაც მატარებელს ცეცხლი გაუჩნდა, ნახეს სეფრავისტი ქალის წერილი ასევეტის მიმართ.

შინაზი. უან დიუჟიში უარი სთქვა კაბინეტის შედგენაზე შეადის ორ საათზე ზუანკარემ ლეონ ბურჯუა მიიღო.

ზაგა. გაზეთი „ჩესკოვ სლოვოს“ გაუგია, რომ ვითომ განათლების სამინისტროს მოეთხოვოს ჩეხთა ხელოვნების სამეცნიერო აკადემიისათვის, რომ რუსეთის ოფიციალური დელეგატების მოწვევა საერთაშორისო კონგრესებზე დასასწრებლათ მხოლოდ დიპლომატიური გზით ხდებოდეს.

შინაზი. ზუანკარემ წინადადება მისცა დუმერს კაბინეტის შედგენის შესახებ. დუმერი ზუანკარეს ხელს მისცემს პასუხს.

სახალხო შოულის გარშემო.

(წერილი ონიდან).

შარშან, როდესაც ალისუბნის ორკლასიანი სამრევლო სკოლის შენობა დაიწვა, ადგილობრივ სოფლებსა, თუ საზოგადოებათა შორის ამ სკოლის შესახებ უთანხმოება-განხეთილება დაიბადა და პრინციპიალურათ უკვე გადაწყდა მისი ალისუბნიდან გადატანა, სხვათა შორის, დ. ონშიც, როგორც კულტურულ-განმანათლებელი დაწესებულებებით ერთ უღარიბეს მივარდნილ მხარეში. შეგვიჩვენებს მაზრის უფროსს—ჩერნოვს სხენებული სკოლის მესვეურ-მატონ-პატრონნი: სურს, თუ არა ონის საზოგადოებას გადმოვიტანათ მაქ ალისუბნის ორკლასიანი სამრევლო-სამასწავლებლო სკოლა, და რა პირობებითო? მაზრის უფროსის შეკითხვას აღტაცებულია საზოგადოებამ ერთხანთ თანხმობითა და თანაგრძნობით უპასუხა და ყოველგვარ პირობა-მოთხოვნისაზე თანხმობას აცხადებდა, ოღონდ კი სკოლა ღირსეულათ... საქმეს თვითდანე გულმოდგინეთ და მოკამათებით შეუდგნენ. უბრალო ქალღმერთი თხოვნას ვერ ენდვენ და ყველაფერში დიჯი რაჟველთათვის შეუფერებელს სიჩქარითა და გატაცებით დაუყონებლათ აფრინეს დეპუტაცია, სადაც ჯერ იყო შემდგომლობის აღსაძრავათ და საქმის სასურველ დასაბოლოებლათ... დამატარებელი მიზეზი მრავალი აღმოჩნდა. სხვათა შორის, ავითომ სამრევლო სკოლათა სავარჯიშო მეთვალყურე ბ-ნი ავერკიევი იყო ენერგიული მოწინააღმდეგე ამ

სკოლის აქ გადმოტანისა, იმ საბჭოთა რომ რაჟაში ცუდი გზებით და სარკივითათ ვერ ვიციო (ე. ი., როგორც ჩანს, ბ-ნი ავერკიევი სკოლის მოწინააღმდეგეა და ავერკიევი და რევიზია არა სკოლისთვის! სამწუხაროა ასეთი შეხედულება!), მაგრამ ენერგიულმა რწმუნებულებმა სხვა მადლიან პირთა დახმარებით სდოეს ყოველსავე დაბრკოლებას და რის ვი-ვაგლახითა და გასაჭირით, როგორც იქნა მიზანს მიაწიეს. ონის საზოგადოებამ კანონიერი განაჩენი დაადგინა, რომლითაც უკალათ იღებდა ჯერჯერობით სკოლისთვის შესაფერი, საჭირო შენობისა და მასწავლებელთათვის ბინის დაქირავებას, აგრეთვე დგამითა და სხვა ყოველივე საჭირო ნივთებით უზრუნველყოფას და მ ქვეცა მიწისაც სამეურნეო განყოფილებისთვის, სადაც მკოდნე პირები აარჩევენ; ხოლო მომავალში სკოლისთვის სასკუთარი შენობის აგებას, თუ კი მთავრობაც რამდენიმეს მაინც შეეწყოდა... ასეთ პირობებზე მთავრობა სიამოვნებით დათანხმდა და, საოლქო ემარტის საბჭოს დაქარგულებით, ხსენებული სკოლა გადმოიტანეს დ. ონში. საზოგადოება თავისი განაჩენით დანაშაურო პირნათლათ ასრულებდა; წელიწადში 545 მანეთად დაიქირავა და მისცა სკოლას მთელს ონში სასკუთარო ორსართულიანო შენობა; მასწავლებლებს, ვინც იქ ვერ მოთავსდა, საცხოვრებელი ბინა ცალკე უქირავა და სხვა...

პირველათ უნახელმა რა ნახა, შიგ გადავარდო—მისი არ იყოს, ამ ახალი სკოლით გატაცებული საზოგადოება გატაცებით მიილტოდა მისკენ და ყველა თავის წმინდა მოვალეობათ სთვლიდა აქ მივებარება მოზარდი-შვილი, ძმა, ძმისწული, ბიძაშვილი და სხვა. რასაკვირველია, ეს თანაგრძნობა, რომ იგი შეგნებული ყოფილიყო და არა ბრძით ფეხის ხმის აყვლა და გადაჭარბებული ღტოლვა, ფრიად სიმპატიური და მოსაწონი იქნებოდა, მაგრამ ანგარიშ-ში-უცემელი ბრმა სწრაფვა ხშირათ ძალზე მავნებელია, საზარალო და, ზოგჯერ, საბედისწეროც... გეონათ, ამ სკოლის გარდა სხვაგან ჯგირფანი სწავლა-აღზრდის მიღება შეუძლებელი იყო, და თუ იქ მოახერხებდნ ბავშვის მიზარებლ, მათს ბედს ძალდი არ დაეყვდა... და პირველდაწყებითმა საქალაქო ორკლასიანმა და სხვა აქ არსებულმა სკოლებმა ხომ თავი მოაბერეს და თვალბში ბე-ბერები გაუჩინეს. ადამიანს კი ერთფეროვნება სწყინდება და უცხო, ახალი უღირსიც კი იზიდავს და ბავშვებს ხოლმე მის ყურადღებას... ჰქაც, როგორც ჩვეულებრივით იციან ხოლმე, „რწყილს დააწვენენ და აქლემს აშოიბენო“, ხმა გაავრცელეს, რომ ამ სკოლაში კერძო-დასრულებულთ ყველგან გახსნილი და კარები ღია აქვთო, უგზავნენოთ იღებენ გიმნაზიებში, სემინარიებში, ინსტიტუტებსა და, მაგონ, უნივერსიტეტებში... სულ მალე იგი სამრევლო-სამასწავლებლო სემინარიით გადაქცელდებოდა. ვინც ასეთ პროვინციებში მცხოვრებ საზოგადოების დემოკრატიულ ნაწილს იცნობს, ადვილათ მიხედება, რომ ეს გადაჭარბებული და გაზიადებული სულოც არ არის, მხოლოდ მკრთალი სქემა სინამდვილისა... ამით უნდა აიხსნას ის გარემოება, რომ თითქმის ყველა აქ არსებული ერთიანი თუ ორკლასიანი სკოლებიდან რაღაც სტიქიური პარაქსიზმით იგრიადეს და ერთბაშით მიაწყდნ ამ ახლათ მოგლნილ მეცნიერების ტაძარს. თავიდათავი მიზანი იყო როგორმე ფეხი მოეგარებიათ აქ, და იმის განხილვაში კი არაინ შედიოდა, თუ რა ცოდნის ყმაწვილებს, რომელ განყოფილებაში დასემადნენ. ამ სკოლის ზოგმა სულის ჩაღმდეგლთაგანმა იხარებლა ბრბოს ასეთი ბრმა გატაცებული ღტოლვითა და ადგილობრივ სკოლათა მასწავლებლების წინადადება, — რომ მათი სკოლების თითო განყოფილებიდან მხოლოდ მოწაფეთა განსაზღვრული რიცხვი მიეღოთ, უუურადღებოთ დასტოვდეს, — ანგარიშიუცემლათა და განურჩევლათ დახვედეს ყველას ხელი. სწორეთ ეს იყო მიზეზი, რომ ადგილობრივ ორკლასიან სკოლაში ზოგიერთი განყოფილება მთლიან დაიხურა. ხოლო მისაღები გამოცდის დროსაც, ვინაიდან ამ ახლათ გად-

ელექტრო-სამეჭდავი ფერადისა და კარნაუხავის ქუთაისში.